

# **Deinstitutionalizace a život v komunitě v evropských zemích: výsledky, náklady a doporučení**

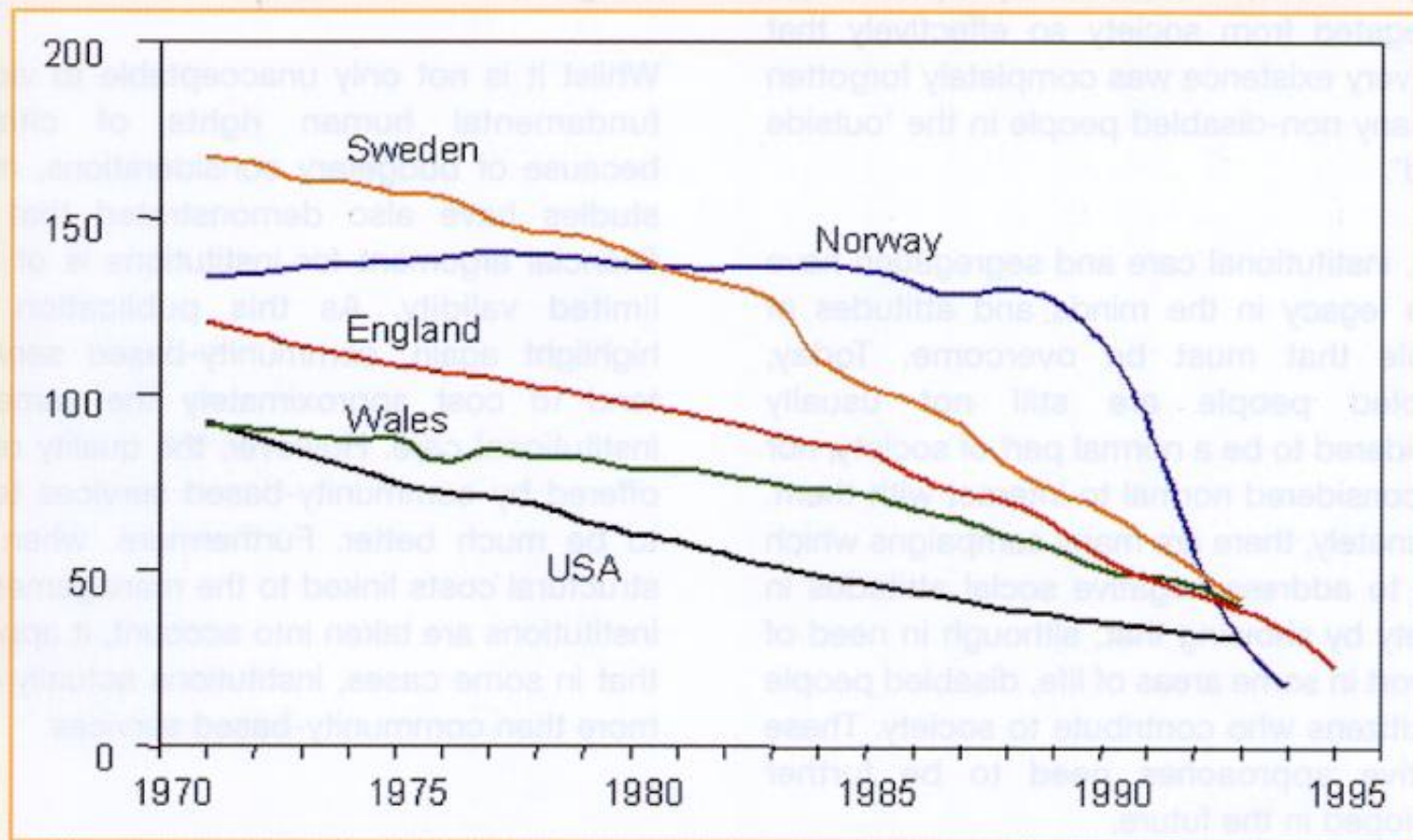
**Jan Š i š k a, PedF UK**

# Proč změny?



# Jak rychle?

Places per 100,000 total population in institutions



# PROJEKT D E C L O C

## Consortium leaders

University of Kent (*Prof Jim Mansell, Dr Julie Beadle-Brown*)

London School of Economics (*Prof Martin Knapp*)

## Partners

University of Siegen (*Dr Johannes Schädler*)

Psicost Scientific Research Association (*Prof Luis Salvador-Carulla*)

Charles University, Prague (*As. Prof. Jan Siska*)

Catholic University of Leuven with European Association of Service Providers for People with Disabilities (*Prof Chantal Van Audenhove, Mr Luk Zelderloo*)

## Reference Group

European Disability Forum

Inclusion Europe

Mental Health Initiative, Open Society Institute

Autism Europe

Mental Health Europe

# Cíl 1



Shromáždit, analyzovat a interpretovat existující statistická a další data o

- počtu osob žijících ve velkých ústavech podle:
  - kategorií postižení,
  - věku,
  - pohlaví obyvatelů,
- ve 28 evropských zemích



## Cíl 2

Analyzovat ekonomické, finanční a organizační opatření nutná k optimálnímu přechodu od systému velkých ústavů k systému komunitních služeb a to na základě regionálních případových studií

*\_ Anglie, Německo, Itálie*

# Cíl 3



- Předložit zprávu o rozpoznaných problémech,
- informovat o dostupných datech v každé zemi,
- doporučit finančně dostupný přechod od ústavů ke službám v rámci komunity.

# Východiska I

- Podpora a pomoc není určena typem budovy, ve které žijí, ale spíše potřebami jednotlivce a tím, co tito lidé potřebují k tomu, aby žili na místě a způsobem, které si zvolí sami tj. **oddělení budovy od služby**
- Podporovat postižené osoby bydlet ve společenství jako rovní občané je záležitostí lidských práv.
- Podpora se organizuje na základě principu, aby měla postižená osoba co největší kontroly nad typem služeb, kterého se jí dostává. Služby jsou organizovány a dodávány tak, aby vyhovovaly osobním aspiracím a preferencím uživatele.



# Východiska II



- Pouhý přechod na komunitní služby není zárukou lepších výsledků: je možné přestěhovat nebo obnovit praxi institucionální péče v nových službách.
- Podporovat rozhodování lidí tak, aby se dosáhlo té nejlepší rovnováhy mezi jejich přáními a zodpovědností společnosti za jejich péči.

# Dostupnost dat z podle capacity

## Completeness - size

Country	Places	Size<30	Size>30	Not classified
Austria				
Belgium	25750	5164	18130	2456
Bulgaria	13269	216	11540	1513
Cyprus	495			495
Czech	66865		9858	57007
Denmark	62081			62081
Estonia	22421	1805	7243	13373
Finland	18032			18032
France	224827			224827
Germany				
Greece				
Hungary	24390	1114		23276
Ireland	9369			9369
Italy	117241	14514	81428	21299
Latvia	10053			10053
Lithuania	45464	180	14924	30360
Luxembourg	704	410	294	0
Malta	642	88	544	10
Netherlands	64144	59450		4694
Poland	73741			73741
Portugal	11422	4427	6995	0
Romania	32783	214	28348	4221
Slovakia	12252	716	3142	8394
Slovenia	821			821
Spain	181636	2425	777	178434
Sweden	29578			29578
Turkey	9494	86	3127	6281
UK	129548	33530	48781	47237
Total	1186962	124339	235131	827492



# Dostupnost dat z hlediska postižení

## Completeness - disability

Country	Places	ID	MH	PSD	Mixed	Not classified or other
Austria						
Belgium	25750	13345	1477	550		10378
Bulgaria	13269	8482	1376	2078		1333
Cyprus	495					495
Czech	66865	16047	1122	1399	2213	46084
Denmark	62081					62081
Estonia	22421	1945	940	2009	334	17193
Finland	18032	12532	5500			0
France	224827	107188	34239	28777	14352	40271
Germany						
Greece						
Hungary	24390		5351		19038	1
Ireland	9369	8073		515		781
Italy	117241		32806	3258	72906	8271
Latvia	13463	2405	1642	1128	3299	4989
Lithuania	45464		2814	805	11495	30350
Luxembourg	704					704
Malta	642	199	314		10	119
Netherland	64144					64144
Poland	73741	17294		4047	2586	49814
Portugal	11422	360	2216		8114	732
Romania	32783	7040	7563	1120	1457	15603
Slovakia	12252			1093	5585	5574
Slovenia	821					821
Spain	181636	20376	2948	3514	1822	152976
Sweden	29578					29578
Turkey	9494	2805	86	367	3	6233
UK	129548	46877	23205	8606	18330	32530
Total	1190432	264968	123599	59266	161544	581055

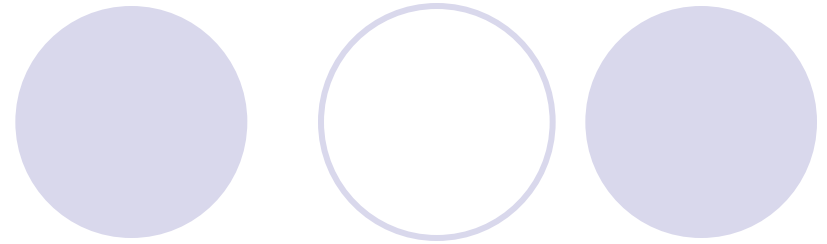


# Odhadovaný počet osob v ústavní péči

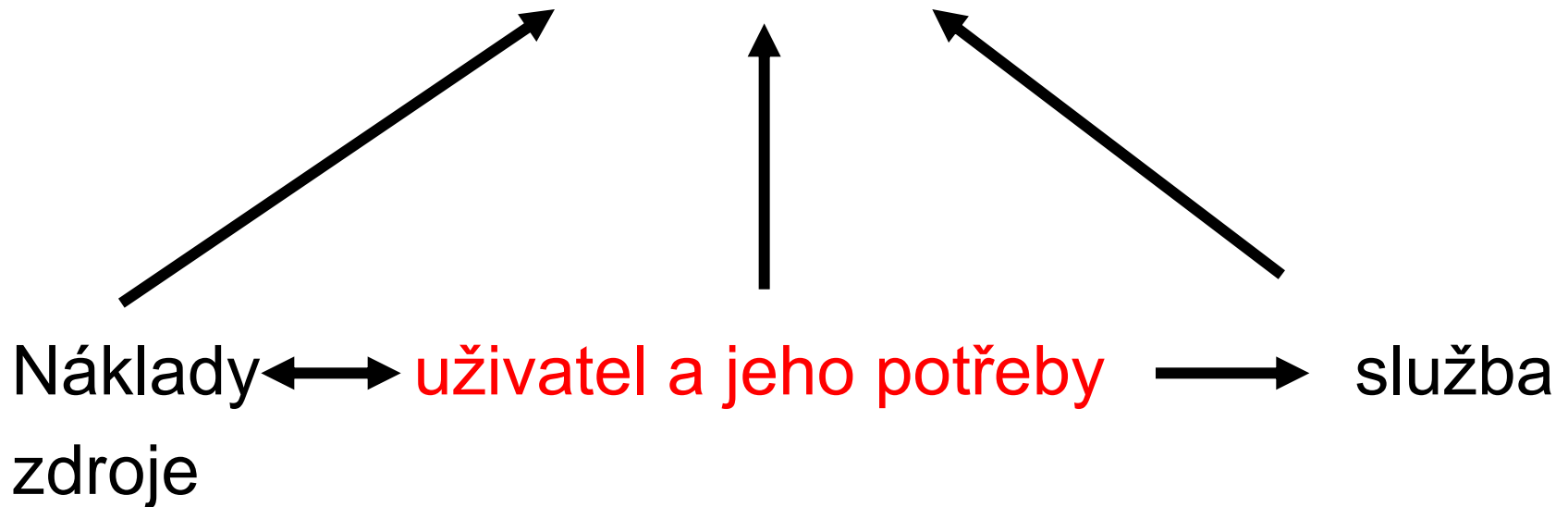
(hrubý odhad s využitím různých zdrojů)

- Více než 1.45 mil. s postižením žije v pobyt. zařízeních
- Více než 70% z nich žije v zařízeních s kapacitou vyšší než 30
- V poměru ke 100.000 obyvatel existují velké rozdíly od 0 (Švédsko) přes 500 (Estonsko, Litva)

# Jaké náklady?




## Kvalita a rentabilita



# Jaké náklady?

1. Náklady na služby poskytované hlavním poskytovatelem – např. sociální služby – **přímé náklady**
2. Náklady na služby poskytované jinými poskytovateli – např. zdravotnictví – **nepřímé náklady**
3. Náklady na podporu poskytovanou rodinami či „neformálními poskytovateli“ – **nepřímé, skryté**
4. Náklady další – např. stres personálu aj. – **nepřímé, skryté**



# Výstupy - rentabilita

- Na služby pro postižené obyvatele z původně méně nákladných ústavů budou v dobrých komunitních službách vyšší náklady, ale kvalita života bude vyšší - rentabilita bude stejná anebo lepší
- U „drahých ústavů“ lze očekávat, že přemístěním méně postižených obyvatelů do dobrých služeb v rámci komunity bude dosaženo nižších nákladů

# Alternativní zdroje kapitálu v období deinstitucionalizace

## Stávající ústavy mají nízkou tržní hodnotu,

- pokud jde o jejich alternativní využití, protože budovy jsou staré nebo v havarijním stavu, a protože pozemek, na kterém jsou umístěny, nepatří do velké poptávky na přestavbu.
- Uzavření ústavu nemusí přinést dodatečné prostředky do nevyhnutelné kapitálové investice do služeb v komunitě.



# Alternativní zdroje kapitálu v období deinstitucionalizace

I když má pozemek velkou ekonomickou hodnotu pro alternativní využití, **zisk z jeho prodeje nelze zpravidla využít, dokud není ústav zcela uzavřen.**

*... proto budou nutné extra prostředky, na investice do nových komunitních zařízeních, aby mohly začít fungovat....*

*....bude potřeba dvojnásobných provozních nákladů, aby se mohl financovat jak starý, tak i nový model služeb souběžně po několik let, dokud se ústav úplně neuzavře...*

# Vícenásobné zdroje financování v komunitních službách

- Lidé s postižením mají zpravidla **rozmanité potřeby**
- Potřeby **zasahují do více než jednoho systému péče** nebo služeb v rámci komunity, včetně zdravotní a sociální péče, bydlení, vzdělání, zaměstnání, doprava, volný čas a sociální zabezpečení a jiné veřejné služby.



- **Společné plánování a týmová spolupráce** je nutné využít s cílem spojit dvě nebo více agentur s vlastními rozpočty

# Vybraná doporučení 1

## **Posílení vize o nových možnostech v komunitě**

- Přijměte a prosazujte politiku sociálního začleňování
- Podporujte názory postižených osob, rodin a jejich právní zástupců v politice
- Přijměte závazek ukončení budování nových ústavů nebo nových budov v nynějších ústavech, a většinu dostupných prostředků věnujte na rozvoj služeb v rámci komunity.

# Vybraná doporučení 2

- Učte se z nejlepší praxe v ostatní zemích
- Motivujte ústavy k tomu, aby podporovaly jejich nahrazení službami v komunitách.
- Vytvářejte pro nové organizace příležitosti zapojit se do poskytování služeb v komunitě, mimo současný rámec ústavní péče a propagovat tak nové modely potřebné podpory
- Vytvořte finanční motivační mechanismy pro orgány veřejné správy, aby se zapojily do politiky začleňování lidí s postižením

# Vybraná doporučení 3

## **Kvalita a financování**

- Zabezpečte, aby byly nové služby financovány, pouze pokud dosahují dobré kvality, financování ukončete, jestliže služby nedosahují daných standardů.

## **Zdůrazněte srovnávání kvality života**

- Podpořte popis životních podmínek a kvality života obyvatelů v ústavech ve srovnání s:

(i) nepostiženými občany

(ii) občany na podobné úrovni závislosti na službě, kterým se dostává služeb v rámci komunity (někde jinde ve stejné zemi nebo v jiných zemích); namísto srovnání se stejnými ústavami v minulosti nebo s jinými ústavami někde jinde.



Děkujeme za pozornost

[jan.siska@pedf.cuni.cz](mailto:jan.siska@pedf.cuni.cz)